

sokkal nagyobb Pestalozzi burgdorfi és yverduni tanítóképzőjének hatása. Ezért hozzá viszonyítva különbözteti meg a szerző: 1. a Pestalozzi előtti; 2. a Pestalozzi-féle; 3. a reakció által pedagógiai anyagában megcsonkított és 4. a jelenlegi képzést. *A fejlődésnek harmadik fokát* a tudományos pedagógiai képzés jellemzi. Herbart adja meg hozzá pedagógiájával és köningsbergi szemináriumával az alapot, példáját számosan követik. Legújabban a szemináriumok helyét Szászországban az egyetemi, Poroszországban az akadémiai képzés foglalta el.

Történeti sorrendben foglalkozik a tantervekkel is. Első klasszikus példának Herbartét tartja, pszichológiai alapjánál és a koncentráció gondolatánál fogva. Kifogásolja a túlságosan részletező terveket és utasítást, mert megköti a tanító egyéniségét. Jó tanítóképzés fölöslegessé teszi a minden lépést előíró tantervet, hisz az eredmény nem a tantervtől, hanem a tanító képességeitől, szorgalmától, lelkesedésétől, művészetétől függ. Reméli, hogy még elkövetkezik az az idő, midőn a hivatalos tantervek fölöslegesek lesznek.

E kis munka ösztönzésül szolgálhat a tanítóképzés és a tanterv történetével való behatóbb foglalkozásra. *Woyciechowskyné Lajos Mária.*

**Maria Kreitz: Der geographische Wert der Jugendlektüre.** Leipzig—Berlin, 1929. Teubner. (8-r., 50 l.)

Ügyszólván az utolsó évtizedig a középfokú iskolák földrajzi oktatására jellegzetes volt a sok szám és név, mintha ez adta volna meg a földrajz lényegét. Az újabb eszmék érvényesülése következtében ezen a téren is szerencsés változásnak lehetünk szemtanúi. Az emlékeztet csupán terhelő, száraz, életlen adatok helyett az emberi cselekvés színterét, a tájat akarjuk tanítványainknak megfesteni. Különféle eljárásokkal és segédeszközökkel igyekszünk ezt plasztikussá és elevenné tenni. Segédeszközeink tekintélyes számú sorozatából így nem kapcsolhatjuk ki most már az ifjúsági olvasmányokat sem, annál kevésbbé, mert eseményük nem egyszer a földrajzi oktatásban is hasznosítható tájon játszódik le. A címben jelzett dolgozat szerzője a gyermekpszichológiai vizsgálatoknak abból a megállapításából indul ki, hogy a 10—16 éves növendék nem szereti már a puszta mesét, viszont a csupán kész igazságot visszaadó útleírások olvasására sem eléggé érett még. Lelkivilágának inkább megfelelnek azok a könyvek, amelyek valamely izgató kalandot elfogadható, a látszatnak is megfelelő formában adnak elő, mégpedig valóban létező területen. Ezekben a könyvekben tehát a *mi* mellett fontos már a *hol* is.

Kérdés most már, van-e ilyen kettős kívánságnak is megfelelő ifjúsági irodalmunk. A szerző a geográfus szakszem pontjából vette vizsgálat alá a németnyelvű ifjúsági irodalmat s közel 150 írónak 300 munkáját találja alkalmasnak (boldog irodalom!). A vizsgálat alá vett könyvek szerzői túlnyomóan németek. A külföldieket csupán *Lagerlöf Zelma, Hedín, Cooper* és a halhatatlan Robison szerzője képviseli. Feltűnő, hogy az ajánlott sorozatban *Verne* nem szerepel, amit talán érthetővé tesz némileg az, hogy a temperamentumos francia germán szomszédait bizony többször nem valami kedvező színben mu-